

Brūnos lāčus nav plānots iekļaut Latvijā medījamo dzīvnieku sarakstā

Publicēts: 24.09.2021.

[Aizsargājamās sugas](#)

[Dabas daudzveidība](#)

Brūnais lācis. Foto: Jānis Zilvers

Latvijā brūnie lāči (*Ursus arctos*) ir aizsargājami dzīvnieki un, lai gan to skaits pēdējos gados ir palielinājies, lāču medības Latvijā nav atļautas un tuvākajā laikā par šādu iespēju nav plānots lemt.

Tomēr atsevišķos, ļoti retos gadījumos, kad dzīvnieks uzvedas savai sugai netipiski, ir kļuvis bīstams un apdraud cilvēku dzīvību, Dabas aizsardzības pārvalde, izvērtējot situāciju un potenciālos risinājumus, izņēmuma kārtā var lemt par atsevišķa dzīvnieka pārvietošanu.

☞ “Lai gan Pārvaldes pamatdarbs ir dabas aizsardzība, mēs nedrīkstam to risināt uz sabiedrības drošības rēķina, pat ja, iespējams, kāda nepārdomāta cilvēka rīcība šo situāciju ir provocējusi Tāpēc katrā atsevišķā gadījumā, kad konstatēta vairākkārtīga cilvēka un savvaļas dzīvnieka tikšanās, kurā dzīvnieks izrāda agresīvu vai citādu sugai netipisku uzvedību, un pastāv ļoti augsti riski cilvēku dzīvībai vai veselībai, ir rūpīgi jāizsver ieguvumi, zaudējumi un riski. Ja dzīvnieks reāli apdraud sabiedrību, lai gan lēmuma pieņemšana būtu smaga, iedzīvotāju drošība vienmēr būs pirmā izvēle,” pauž Pārvaldes Dabas aizsardzības departamenta direktore Gita Strode.

“Ja kāds rosina, ka šādās bīstamības situācijās dzīvnieks būtu jāievieto zooloģiskā dārzā vai patversmē, tad aicinu aizdomāties, ar ko tad noziedies ir savvaļas dzīvnieks, lai tam piespriestu mūža ieslodzījumu. Zooloģiskos dārzos vai patversmēs lielākoties tomēr tiek turēti dzīvnieki, kas vairākās paaudzēs ir dzimuši un auguši nebrīvē,” pauž G. Strode.

Lācis ir īpaši aizsargājama suga gan Latvijā, gan Eiropas Savienībā un šobrīd saskaņā ar aktuālajiem monitoringa datiem Latvijā savvaļā sastopami aptuveni 60 lāči. S Atbilstoši Sugu un biotopu aizsardzības likumā noteiktajam lāča indivīdu ieguve ir pieļaujama tikai īpašos izņēmuma gadījumos pēc Dabas aizsardzības pārvaldes atļaujas saņemšanas, piemēram, zinātniskās izpētes un sabiedrības drošības interesēs. Lāču medības nav starp Sugu un biotopu aizsardzības likumā noteiktajiem izņēmuma gadījumiem, līdz ar to lāču medību jautājums Latvijā nav aktuāls Pat ja izņēmuma gadījumā tiek pieņemts lēmums sabiedrības drošības interesēs, tas ir attiecināms uz konkrētu dzīvnieku, konkrētā vietā, konkrētos apstākļos.

Šobrīd lāču skaita pieaugums notiek visā tā sauktajā Baltijas populācijā, tas nozīmē, ka vairāk lāču ienāk Latvijā un, iespējams, daļa no tiem paliek te uz dzīvi. Senāk galvenais iemesls lāču skaita samazinājumam un izzušanai bija medības. Tā kā tagad tās Latvijā nenotiek un Igaunijas pierobežā medības ir ierobežotas, lāču populācija atjaunojas.

Sajūta, ka lāču skaits Latvijā ir būtiski pieaudzis, ir maldīga. Lai gan dzīvnieku skaits pēdējo desmit gadu laikā ir pieaudzis līdz 60, jāņem vērā, ka ir pieaudzis arī ziņojumu skaits, kas skaidrojams ar to, ka cilvēki biežāk dodas dabā un atpūšas ārpus labiekārtotām atpūtas vietām, gan arī ar to, ka aizvien plašāk tiek izmantoti dažādi tehniskie līdzekļi, piemēram, novērošanas kameras pie dzīvnieku barotavām. Latvijā nav fiksēti gadījumi, kad savvaļas lāči tieši uzbrūk iedzīvotājiem, tomēr pēdējos gados arvien biežāk ir bijušas situācijas, kad cilvēku rīcības dēļ savvaļas lāči no cilvēkiem nebaidās. Piemēram, savvaļā tiek atlaisti atpakaļ lācēni, kas kādu brīdi atradušies cilvēku aprūpē vai apzināti vai neapzināti ir veicināta dzīvnieku piebarošana vai uzturēšanās cilvēka tiešā tuvumā. Kā negatīvs piemērs minami dažus gadus atpakaļ Latvijas-Krievijas pierobežā sastaptie lāči, kas apciemoja tālbraucējus šoferus un prašņāja ēdienu, ko nesaņemot radīja postījumus automašīnām un apdraudēja cilvēku drošību.

Eksperti šajās situācijās vairo pašus cilvēkus. Savvaļas dzīvnieku uzvedības maiņu var ietekmēt daļēji pieradinātu dzīvnieku palaišana savvaļā vai regulāra tīša vai netīša dzīvnieku piebarošana, kad mežā tiek atstāti ēdienu pārpalikumi vai lauku saimniecībās meža tuvumā tiek izbērti kaudzēs viegli pieejami augļi un dārzeņi.

Ņemot vērā nelielo lāču skaitu Latvijā, iespējamība to satikt dabā ir neliela. Turklāt normāla savvaļas dzīvnieka uzvedība ir centieni izvairīties no cilvēka. Ja tomēr gadās satikt lāci, jāievēro daži padomi. Lielākoties lācis vispirms cenšas pretinieku izzināt un nobiedēt, taču, ja cilvēks izturas nosvērti un mierīgi, dzīvnieks parasti atkāpjas. Lācim nedrīkst skatīties acīs, jo šādu rīcību tas uztver kā izaicinājumu, kas provocē uzbrukumu. Nedrīkst pagriezties ar muguru pret zvēru un skriet projām, jo tas var izsaukt plēsēja instinktu, kad tam jāķer bēgošs medījums.

Lai izvairītos no sastapšanās ar lāci:

- Pastaigas laikā turies uz meža takām un ceļiem;
- Ar savu uzvedību netraucē citus dabas baudītājus un meža iemītniekus, bet laiku pa laikam uzkāp kādam zaram, ierunājies vai iedziedies;
- Rūpīgi vēro dabu sev apkārt, lai dzīvnieka klātbūtni varētu laikus pamanīt;
- Ja mežā šķērso nepārredzamu vietu, tad pastiprināti liec par savu klātbūtni manīt;

Ja esi pamanījis lāci:

- Netuvojies lācim, nemēģini to panākt vai aiztikt dzīvnieku vai tā mazuļus;
- Iespējami ātri, bet neskrienot, dodies prom no tikšanās vietas;
- Negriez lācim muguru – atkāpies atmuguriski;
- Neskaties lācim acīs – dzīvnieks var to uztvert kā izaicinājumu;
- Uzvedies klusi, līdz dzīvnieks dodas savās gaitās;

Vairāk uzzināt par šo dzīvnieku var, noskatoties video un iepazīstoties ar vizītkarti [Līgatnes dabas taku tīmekļa vietnē >>](#)

Infografika Mežā lācis?

<https://www.daba.gov.lv/lv/jaunums/brunos-lacus-nav-planots-ieklauc-latvija-medijamo-dzivnieku-saraksta>

